

نام :	باسمه تعالی	ماده درسی : علوم و فنون ادبی 1
نام خانوادگی :	اداره کل آموزش و پرورش آذربایجان غربی	تاریخ آزمون : 29-02-1398
شعبه کلاس : دهم انسانی	آموزش و پرورش شهرستان بوکان	مدت آزمون : 80 دقیقه
دبیرستان : الزهرا	آزمون پایانی نیمسال دوم	طراح سوال : ابوبکر رحیمی نیا
تعداد سوال : 23	سال تحصیلی 97-98	تعداد صفحه : 3

ردیف	متن سوالات	بارم
1	با استفاده از کلمات داخل کمانک جاهای خالی را پر کنید. الف: هر چیزی که ذهن ما را به پویایی در آورد..... است (ادب-متن) ب: شیوه ی بیان هر نویسنده یا شاعر..... است. (سبک - سبک شخصی) ج) در شعر نومعمولا شاعران تساوای مصراع های شعری را ضروری..... (می دانند- نمی دانند)	0.75
2	عبارت های درست و نادرست را تعیین کنید. الف) آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، کمتر آثار دینی زرتشتی است. درست نادرست ب) نخستین آثار نظم فارسی بعد از اسلام ابتدا در خراسان بزرگ پدید آمد. درست نادرست	0.5
3	به سوالات، کوتاه پاسخ دهید. الف) موبدان کتاب اوستا را در چه دوره ی به نگارش در آوردند؟ ب) شعر فارسی به دست چه کسی بنیاد نهاده شد؟ ج) حذف افعال به قرینه ویژگی نثر سامانی است یا غزنوی؟	0.75
4	به سوالات چهار گزینه ای زیر پاسخ دهید. الف) موضوع کتاب تاریخ گذشته ی ایران بود. امروز فقط چند صفحه ای از مقدمه آن باقی مانده است. 1- ترجمه تفسیر طبری 2- تاریخ بلعمی 3- شاهنامه ابو منصورى 4- تاریخ بیهقی ب) استفاده از دو نشانه برای یک متمم مربوط به کدام ویژگی سبک خراسانی است؟ 1- ویژگی زبانی 2- ویژگی ادبی 3- ویژگی زبانی ادبی 4- ویژگی فکری ج) به دو کلمه ی هم جنس و همسان..... می گویند. 1) سجع 2- جناس 3- موازنه 4- ترصیع	0.75
5	توضیحات سمت راست به کدام یک از گزینه های سمت چپ در ارتباط است. (1 مورد اضافی) الف) نظمی است که بر مبنای کمیت هجا ها یعنی بر پایه ی چینش هجاها ی کوتاه و بلند - عاطفه ب) علمی که قواعد وزن شعر و طبقه بندی وزن ها را تعیین می کند. 2- مصراع ج) واحد وزن در شعر فارسی و بسیاری از زبان های دیگر را..... گویند 3- وزن د) مشخص کردن هجا های شعر را..... گویند. 4- عروض ذ) مقدار آوایی است که دهان با یک بار باز شدن آن را ادا می کند. 5- تقطیع ر) حالتی روحی روانی است که شاعر از رویداد حادثه ای در خویش احساس می کند. 6- هجا - بیت	1.5
6	کاربرد "ی" (صامت/مصوت) را در واژه ی های زیر نشان دهید. الف) یادگار (ب) دیدن	0.5
7	با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ دهید. وه چه بیگانه گذشتی، نه کلامی نه سلامی نه نگاهی به نویدی، نه امیدی به پیامی الف) حرف یا حروف اصلی قافیه:..... ب) قاعده ی قافیه:..... ج) حرف یا حروف الحاقی:.....	0.75
8	نوع قافیه (درونی/ذوقافیتین) را در ابیات زیر مشخص کنید.	

0.5	طرفه می دارند یاران صبر من بر داغ و درد مشخص کنید. طرفه می دارند یاران صبر من برداغ و درد / داغ و دردی کز تو باشد خوش تر است از باغ و ورد گلزار و باغ عالمی چشم و چراغ عالمی هم درد و داغ عالمی، چون پانهی اندرجفا بیت اول..... بیت دوم.....
0.5	9 با توجه به علامت هجا ها کدام واژه با حذف همزه تلفظ شده است؟ الف) دانش آموز U - - - ب) خوش اندام U - - U
0.5	10 واژه ی بنفشه را با خط عروضی بنویسید.
0.5	12 در بیت های زیر آرایه ی تکرار (واژه آرایه) و اشتقاق را نشان دهید. الف) گر تیغ بر کشد که محبان همی زخم اول کسی که لاف محبت زند منم ب) هر کجا دردی است درمانیش هست درد عشق است آن که درمانیش نیست الف- ب-
1	13 در عبارات های زیر سجع ها را بیابید و نوع هر یک بنویسید. الف) توانگری به هنراست نه به مال و بزرگی به عقل است نه به سال ب) دوستی را که به عمری فراچنگ آرند نشاید که به یک دم بیزارند الف- کلمات سجع: نوع سجع: ب- کلمات سجع: نوع سجع:
0.75	14 در کدام بیت ترصیع به کار رفته است دلیل خود را بنویسید. الف) دل به امید روی او همدم جان نمی شود جان به هوای کوی او خدمت تن نمی کند ب) ما برون را ننگریم و قال را ما برون را بنگریم و حال را
0.5	15 در دو بیت زیر انواع جناس را مشخص کنید. الف) هر که گوید کلاغ چون باز است نشنوندش که دیده ها باز است ب) آسمان صاف و شب آرام بخت خندان و زمان رام الف- ب-
0.25	16 قافیه کردن کدام یک از گزینه های زیر درست است؟ الف: مشک بیزو حسیض ب: حیاط و حیات ج: لذیذ و غلیظ د: مشک بیزو خیز
0.5	17 واج آرایه در کدام یک از گزینه های زیر محسوس تر است؟ چرا؟ الف) خبزید و خز آرید که هنگام خزان است باد خنک از جانب خوارزم وزان است ب) خواب نوشین بامداد رحیل باز دارد پیاده را ز سیل
3	18 با توجه به شعر زیر به سوالات پاسخ دهید. بوی جوی مولیان آید همی یاد یار مهربان آید همی ریگ آموی و درشتی راه او زیر پایم پر نیان آید همی ای بخارا شاد باش و دیر زی میر زی تو شادمان آید همی الف) کاربرد دستور تاریخی در بیت اول نشان دهید. ب) در شعر بالا یک واژه ساده و یک واژه غیر ساده بیابید. ج) در مصراع پایانی بین واژه های ماه و آسمان چه رابطه معنایی برقرار است؟ د) قافیه را در بیت نخست نشان دهید. ه) در کدام بیت آرایه ی تشخیص به کار رفته است. و) نوع هجا در واژه ی (ریگ) مشخص کنید.

2	<p>باتوجه به متن زیر به سوالات پاسخ دهید.</p> <p>ای احدی که در ذات و صفات بی همتایی و ای خالق که راهنمایی، و ای قادری که خدایی را سزایی جان ما را صفای خوت ده و دل ما را هوای خود ده و ما را آن ده که آن به و مگذار ما را به که و مه. الف) نوع نثر به کار رفته را بنویسید.</p> <p>ب) دو ویژگی مهم این نثر را بنویسید.</p> <p>ج) چه کسی این نوع نثر را به کمال رساند.</p>	19
3	<p>سروده ی زیر را بخوانید و با توجه به موارد خواسته شده پاسخ دهید.</p> <p>ابلهی دید اشتری به چرا گفت نقشت همه کژ است چرا؟ گفت اشتر که اندرین پیکار عیب نقاش می کنی هس دار نقشم از مصلحت چنان آمد از کژی، راستی کمان آمد هست شایسته گر چه آمد خشم طاق ابرو برای جفتی چشم هر چه او کرده عیب او مکنید با بد و نیک، جز نکو نکنید دست عقل از سخن به نیرو شد چشم خورشید بین ز ابرو شد</p> <p>الف) قلمرو ادبی:</p> <p>1) در بیت نخست نوع جناس را بنویسید.</p> <p>2) در بیت پایانی یک ترکیب اضافی پیدا کنید.</p> <p>ب) قلمرو زبانی:</p> <p>1) معادل امروزی اشتر را بنویسید.</p> <p>2) کاربرد یک حرف اضافه ی کهنه در کدام بیت موجود است؟</p> <p>ج) قلمرو فکری</p> <p>1) عینی است یا ذهنی؟</p> <p>2- درون گرا است یا برون گرا؟</p>	20
0.5	<p>در کدام بیت حروف قافیه با موارد دیگر فرق می کند؟</p> <p>الف) من از دست کمان داران ابرو نمی یارم گذر کردن به هر سو ب) کی رفته ای ز دل تمنا کنم تورا کی بوده ای نهفته که پیدا کنم تو را ج) نشود فاش کسی آنچه میان من و توست تا اشارات نظر نامه رسان من و تو است د) صبا به لطف بگو آن غزال رعنا را که سر به کوه و بیابان داده ای مارا</p>	21
0.5	<p>دو مصراع یا بیت چه زمانی هم وزن هستند؟ ذکر دو مورد</p>	22
0.5	<p>چرا طول مصراع های شعر نو یکسان نیست؟</p>	23